kės gnaibytu ornamentu. Preliminariai gyvenvietė datuojama I tūkst. antrąja puse.

Po juodo smėlio „gyvenvietės sluoksniu" aptikta apie 100 duobių. Dauguma jų vėlyvesnės nei juodo smėlio sluoksnis. Duobės užpildytos juodu smėliu, dažniausiai 30–40 cm skersmens, iki 50 cm gylio. Duobių šonai statūs, dugnai plokšti. Kai kuriose duobėse rastos grublėtos keramikos šukės. Vienoje duobėje aptiktas geležinis pjautuvėlis ir įtveriamasis ietigalis.

Perkasos PV kampe, apie 13 m į Š nuo Valdovų rūmų P korpuso vartų ir apie 1 m nuo V korpuso R sienos aptikta keturkampė 4x3 m dydžio ir 1,3 m gylio duobė. Joje surasta lauko akmenų, akmeninių sviedinių (sveikų ir apskaldytų). Neaišku, ar duobės kraštai buvo kaip nors sutvirtinti. Panaši duobė, kurioje taip pat rasta akmeninių sviedinių ir sudegusių arbaleto antgalių, buvo rasta 1994 m. priešais Valdovų rūmų V korpuso vartus.

Vidiniame kieme išsaugoti ir keli netyrinėti kultūrinio sluoksnio fragmentai. Atidengus rūmų kiemo akmeninį grindinį užkonservuoti du plotai: vienas 100 m^2 plotas ties Valdovų rūmų P korpuso vartais ir 22 m^2 ties V korpusu (piečiau V korpuso vartų).

INVESTIGATIONS OF THE INNER YARD OF THE ROYAL PALACE OF THE VILNIUS LOWER CASTLE

In the inner yard of the Royal Palace at the Vilnius Lower Castle an area of 1632 m^2 was investigated (Fig. 65). The major part of the cultural layer was destroyed in the 19th – 20th century. In the E part of the yard, in front of the E building of the Royal Palace an about 2.5 m deep circular pit having 4 m in diameter was discovered. It contained artefacts of the 16th century. In the central part of the yard the cultural layer was completely destroyed in the 19th century, when the tsarist army fortress was built and the defensive ditch was excavated. In the W part of the yard two ancient water-pipe routes were discovered. The stone pavement of the inner yard was damaged. It had been reconstructed at least twice. Above the sterile soil level a habitation layer of the second half of the 1st millennium A.D. was discovered. It contained rusticated pottery shards and spindles. Some of the potshards were decorated with pinched-impressed ornaments.

KAUNO PILIES KIEMO PIETRYTINIS KAMPAS

Algirdas ŽALNIERIUS

Pradinėje Kauno pilies tyrinėjimų programoje buvo numatyta atlikti archeologinius tyrinėjimus į pilies PR bokštą numatomų tiesti vandentiekio ir kanalizacijos trasų vietose. Tačiau Kauno savivaldybė nepaskyrė lėšų nei komunikacijų projektui, nei paties projekto vykdymui. Suderinus su Kauno miesto savivaldybe ir užsakovu archeologiniai tyrinėjimai buvo atlikti Kauno pilies PR kampe prie pilies PR bokšto. Tyrinėjimų tikslas – nustatyti buvusio pabūklų įvežimo panduso vietą ir patikslinti įėjimų paviršius į pilies PR bokšto ir bastėjos požemius.

Be to, šią tyrinėjimų vietą pilyje paskatino pasirinkti tai, kad K. Meko 1957 m. pilies tyrinėjimų ataskaitoje rašoma, jog 1957 m. pradėtas tirti apie 100 m² plotas prie PR bokšto tuometinės administracijos nurodymu buvo užpiltas, nebaigus visų tyrinėjimo darbų. Čia buvo atkastos stačiai įkastos į žemę dvi stačiu kampu tiesiai priešais PR bokšto pirmo aukšto duris susikertančių ąžuolinių rastų eilės. Viena statinių eilė buvo 4 m atstumu nuo R pilies sienos, antra – apie 3,5 m atstumu nuo P pilies sienos (žr. K. Mekas, Kauno pilies archeologinių tyrinėjimų apibendrinimas. Kauno pilis 1957 m., *VAA*, f. 5, b. 10, p. 29–30).

Perkasa 32 buvo iškasta Kauno pilies kiemo PR kampe, prie P sienos ir PR pilies bokšto kampo. Jos plotas yra 62 m². Tyrinėjimų metu buvo nustatyta, kad šioje pilies vietoje yra susiklostęs iki 4,3 m siekiantis kultūrinių sluoksnių klodas, kuris aprašant buvo suskirstytas į 5 sluoksnių horizontus:

Iki pilies pastatymo čia buvusios neįtirtintos gyvenvietės sluoksnis.

Pirmosios pilies pastatymo ir sugriovimo sluoksnių horizontas.

Medinių – molinių įtvirtinimų sluoksnių horizontas.

Antros mūrinės pilies pastatymo sluoksnių horizontas.

Antros pilies egzistavimo ir griuvimo sluoksnių horizontas.

Pirmas kultūrinių sluoksnių horizontas. Neįtvirtintos gyvenvietės sluoksnis buvo rastas tik prie pilies P sienos, kur jo plotis siekia apie 2,4 m. Toliau į Š nuo sienos gyvenvietės sluoksnis sunaikintas 1402 m. statant medinius–molinius įtvirtinimus. Tai iki 20 cm storio pilkai rusvas juodžemis su smulkių degėsių pėdsakais, gulintis ant oksiduoto priesmėlio. Sluoksnio paviršius yra H_{abs} 26,40 m lygyje. Jame rastos 4 indų šukės ir titnago nuoskala. Vieno indo sienelės šukė puošta lygiagrečių įbraukimų juosta. Dvi šukės priskirtinos grublėtajai keramikai. Juodo titnago nuoskalos kraštai turi retušavimo žymių. Radiniai ir sluoksnis datuotinas I tūkst. pabaiga – X–XII a.

Antras kultūrinių sluoksnių horizontas. Su pirmąja Kauno mūrine pilimi susiję sluoksniai užfiksuoti tik prie pilies P sienos. Čia virš neįtvirtintos gyvenvietės sluoksnio pastebėti prie pirmosios pilies sienos supilti 1–2 cm storio žvyro ir kalkių skiedinio sluoksneliai, gulintys atskirose perkasos vietose. Žvyras supiltas iš kastų pilies pamatų, kalkių skiedinys nubyrėjo statant pilies sieną. Pilies statybos metu kiemas buvo H_{abs} 26,40 m lygyje. Perkasos V pusėje, tiesiai virš neįtvirtintos gyvenvietės sluoksnio guli įvairaus dydžio lauko riedulių ir balto kalkių skiedinio sluoksnis, susidaręs 1362 m. griaunant pirmąją Kauno pilį. Prie pilies P sienos jo storis siekia 85–90 cm. Apie 1,8 m į Š nuo sienos griuvenos beveik stačiu šlaitu nukastos statant medinius–molinius įtvirtinimus. Virš išlikusio neįtvirtintos gyvenvietės sluoksnio, nuo kurio buvo pradėta pirmosios mūrinės Kauno pilies statyba, jokio per bent kiek ilgesnį laiką susidariusio kultūrinio sluoksnio neužfiksuota, archeologinių radinių, susijusių su pirmąja Kauno pilimi, nerasta.

Trečias kultūrinių sluoksnių horizontas. Medinių–molinių įtvirtinimų sluoksniai buvo rasti visame perkasos plote, tik jie išliko nevienodame lygyje. Dalis sluoksnių buvo suardyta XV a. antroje pusėje, kasant šiukšlių duobę, dalis sluoksnių buvo nukasta 1957 m. tyrinėjimų metu. Įtvirtinimai buvo pradėti statyti nepašalinus pirmosios mūrinės pilies griuvenų, o tik nukasant griuvenų Š šlaito kraštą.

Maždaug 2,4 m atstumu nuo pirmosios pilies sienų lygiagrečiai buvo iškasta apie 90–100 cm gylio duobė. Duobės Š šlaitas yra už perkasos Š ribos. Duobės dugne, žvyre, ypač prie jos P šlaito, pastebėta smulkių degėsių pėdsakų, tačiau jie nesudaro jokios atsekamos tvarkos ar sistemos. Tai paskiri degėsių gabalai, greičiausiai sudegusių lentų pėdsakai. Duobės centrinėje dalyje buvo rastos iki galo nesupuvusių 3 ar 4 pušinių lentų liekanos, gulinčios R–V kryptimi. Išlikusių lentų plotis – 10–20 cm, ilgis siekia iki 80–90 cm. Tai galėjo būti duobėje suklotų grindų liekanos. Duobės dugnas buvo užpiltas 40–90 cm žvyro sluoksniu, kuriame primaišyta perdegusio ir žalio molio gabalų. Virš žvyro sluoksnio nuo P pusės supilta sluoksniuota sąvarta iš įvairaus dydžio perdegusio molio gabalų. Tai greičiausia medinių–molinių įtvirtinimų P sienos liekanos. Kai kurių didesnių molio gabalų paviršius nuglaistytas, kai kurie gabalai pavirtę į šlaką ar redukuoti iki juodos spalvos. Sluoksnio paviršiuje rastos kelios mūre buvusios plytos (287x150x80, 275x145x67, ?x140x77, ?x158x70 mm dydžio). Plytos su braukomis, ir atrodytų, kad jos pateko į molio sluoksnį iš pirmosios pilies griuvenų.

Jokių K. Meko 1957 m. tyrinėjimų ataskaitoje minimų ąžuolinių statinių ar jų pėdsakų perkasoje nerasta.

Radinių trečiame sluoksnių horizonte rasta labai nedaug. Molio sąvartos paviršiuje buvo rastos tik dvi indų šukės: lipdyto virimo puodo pakraštėlio ir sienelės. Pakraštėlis vertikalus, profiliuotas, indas petelių srityje puoštas į kairę pasvirusiais įstrižais įbraukimais. Kita indo sienelės šukė, greičiausiai ąsočio, degta redukcinėje aplinkoje, pilkos spalvos sienelių išorė šlifuota. Radiniai datuotini XIV–XV a. riba.

Ketvirtas kultūrinių sluoksnių horizontas. Jam priskirtini šiukšlių duobės sluoksniai, kurių radiniai, nors ir datuojami XV a. antrąja puse, sietini su antros mūrinės pilies pradiniu egzistavimo laikotarpiu. Duobė buvo iškasta nuo molio sąvartos paviršiaus. Jos gylis yra apie 3 m. Duobės dydis ir skersmuo lieka neaiškus, nes jos V ir Š šlaitai yra už perkasos ribų, o duobės R šlaitas nukastas 1957 m. tyrinėjimų metu. Duobė buvo užpylinėjama įvairiomis atliekomis, kurioms susigulėjus ar supuvus organikai, susidariusi įduba buvo užpilama naujais šiukšlių sluoksniais.

Duobės dugną dengia iki 80 cm storio pilkos žemės, molio, žvyro, retų griuvenų ir kalkių skiedinio mišinio sluoksnis. Jame rasta puodyninių koklių, įvairios paskirties buitinės keramikos šukių. Puodyniniai kokliai žiesti, vienas degtas redukcinėje aplinkoje, trys degti oksidacinėje aplinkoje. Koklių angos kvadratinės, oksidacinėje aplinkoje degtų koklių molio masėje yra smulkių liesiklių.

Buitinę keramiką sudaro redukcinėje aplinkoje degtų puodynių, ąsočių, dubens šukės ir dviejų virimo puodų fragmentai. Vieno redukcinėje aplinkoje degto indo pakraštėlio briauna puošta įspaudimais (66:3 pav.), kitų pakraštėliai įvairiai profiliuoti. Ąsočių šukių išorinis paviršius šlifuotas. Visi indai žiesti. Dubuo lipdytas ir apžiestas, molio masėje yra smulkių liesiklių. Virimo puodai lipdyti, molio masėje yra smulkiai grūsto akmens kristalų, pakraštėliai atlenkti į išorę, profiliuoti. Ten pat rasti dviejų stiklinių, greičiausia cilindrinių taurių kojelių fragmentai. Viena kojelė puošta koncentriniais apskritimais. Radiniai datuojami XV a. pirmąja puse.

Viršutiniai sluoksniai susidarė toliau užpilant duobę, ir atrodytų, kad šiukšlės į ją bu-

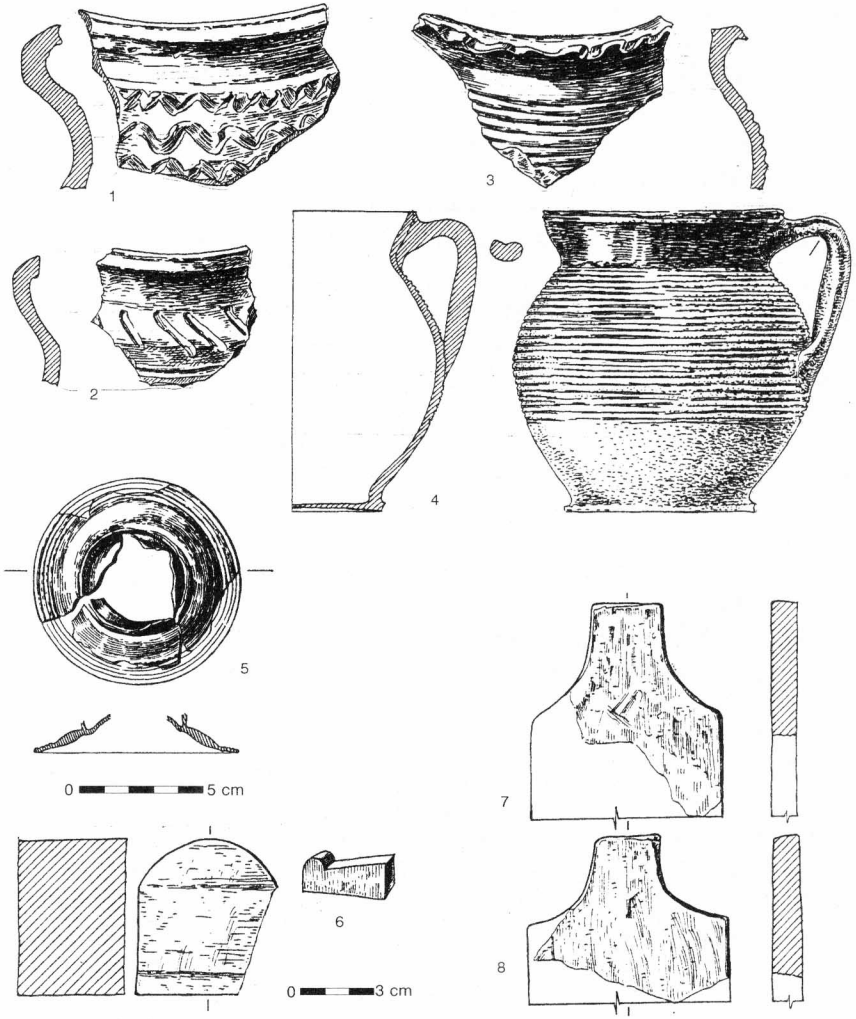

66 pav. XV–XVI a. pradžios radiniai:
1, 2 – virimo puodo šukės, 3 – redukuotos keramikos indo šukė, 4 – indo rekonstrukcija, 5 – stiklinės taurės kojelė, 6 – profiliuotos plytos dalis, 7, 8 – profiliuotos čerpės fragmentai.
V. Trečiokienės pieš.

Fig. 66. Finds of the 15th – early 16th century:
1, 2 – shards of cooking pots, 3 – reduced pottery shard, 4 – vessel reconstruction, 5 – a glass cup stem, 6 – a profiled brick piece, 7, 8 – fragments of profiled roof-tiles.

vo pilamos iš ŠR pusės. Čia rastą buitinę keramiką sudaro įvairios paskirties puodų šukės, kurias galima suskirstyti į dvi pagrindines grupes.

Pirmajai grupei skiriami redukcinėje aplinkoje išdegti puodynių ir ąsočių fragmentai. Puodynės žiestos iš gerai paruoštos, be akimi matomų liesiklių molio masės, pakraštėliai atlenkti į išorę, pati briauna atversta į išorę ir suapvalinta. Daugumos indų sienelių išorėje yra žiedimo rievės, vienas indas su ąsa. Dviejų šukių išorinė sienelių pusė šlifuota. Ąsočiai žiesti iš molio masės su smulkiais liesikliais, angos sienelių išorinis šonas ir ąsos profiliuotos keliais profiliais. Kaip vienintelį radinį reiktų pažymėti glazūruoto indo sienelių šukę. Nors glazūra perdegusi, galima spręsti, kad indas buvo glazūruotas žaliai.

Antrai grupei skiriamos virimo puodų šukės, lipdytos iš molio masės su smulkiai grūsto akmens ir sijoto žvyro priemaiša. Jų pakraštėliai atlenkti į išorę ir labai įvairiai profiliuoti. Tik vienas puodas buvo pradedant nuo petelių srities puoštas trimis banguotomis linijomis. Nuo kitų indų skiriasi ir jo pakraštėlio profiliavimas. Galbūt ši puodo šukė į duobės sluoksnį pateko atsitiktinai ir ją reiktų datuoti ankstyvesniu laikotarpiu, negu visus kitus duobės užpylime aptiktus radinius (66:1 pav.). Rasta tik viena indo dangtelio šukė.

Ten pat rastos 4 puodyninių koklių šukės. Dvi iš jų degtos redukcinėje (?) aplinkoje. Koklių angos buvo kvadratinės, kraštai profiliuoti padarant briaunoje įgilinimą. Kitos dvi koklio sienelės ir dugno šukės žiestos, degtos oksidacinėje aplinkoje, rausvos spalvos.

Viršutinis duobės sluoksnis susidarė iš PV pusės supylus smulkių plytų nuoskalų ir kalkių skiedinio trupinių sluoksnį, kurio storis siekia iki 125 cm. Sluoksnyje nėra bent kiek didesnių plytų nuoskalų. Greičiausiai jos atsirado remontuojant P pilies sieną. Sluoksnyje rasta žiestų, tiek redukcinėje, tiek oksidacinėje aplinkoje išdegtų ir glazūruotų indų bei puodyninių koklių šukių. Puodyniniai kokliai, žiesti, degti oksidacinėje aplinkoje, turėjo kvadratines angas. Vienas puodyninis koklis iš vidaus glazūruotas geltona glazūra, dugnas puoštas daugialape rozete.

Redukcinėje aplinkoje išdegtų indų pakraštėliai atlenkti į išorę, suapvalinti, pilkos spalvos. Taip pat rasta tokio ąsočio ąsos dalis. Oksidacinėje aplinkoje degti indai iš vidaus ir išorėje ties pakraštėliais glazūruoti įvairių atspalvių žalia glazūra. Radiniai datuojami XV a. pabaiga – XVI a. pradžia ar pirmu XVI a. amžiaus ketvirčiu.

Duobės R šonas nuo PR bokšto pusės užpiltas pilkos žemės su griuvenomis sluoksniu, kurio apatinėje dalyje ant užpilamos įdubos šlaito guli plokštinių čerpių duženų sluoksnis. Čerpės yra 18 cm pločio ir 2–2,5 cm storio, gale turi stačiakampį liežuvėlį. Jų kabliai trikampiai. Ten pat rasta „vienuolės“ čerpės šukė ir profiliuotos plytos dalis (66:6, 7 pav.). Dauguma čerpių šukių aprūkusios. Jų sluoksnis susidarė pilies PR bokšto stogo remonto metu, greičiausia po gaisro įvykusio XV–XVI a. riboje.

Penktas kultūrinių sluoksnių horizontas. Jis susidarė XVI–XVIII a., antros mūrinės pilies egzistavimo metu ir jai griūvant. Tai supiltiniai griuvenų, smėlio, molio ir per ilgesnį laiką susidarę tamsaus juodžemio sluoksniai.

Toliau lyginant duobę buvo supilti smulkių statybinių griuvenų, žalsvo priemolio, smėlio sluoksniai. Užpylimo sluoksnyje buvo suverstas plytų ir čerpių laužas, kuriame pa-

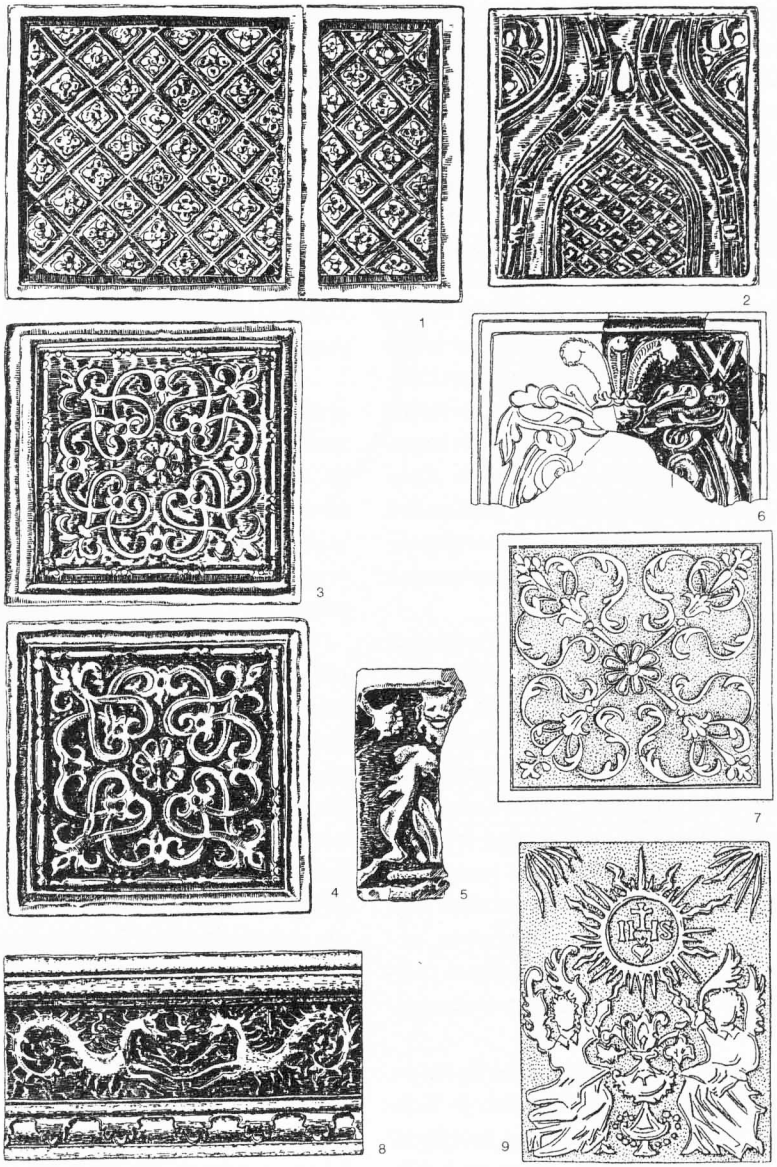

67 pav. Plokštinių koklių rekonstrukcijos:
1–4 – XVI a. pabaiga – XVII a. pradžia;
5–9 – XVII a. pirma pusė. *V. Trečiokienės pieš.*

Fig. 67. Reconstructions of the flat stove-tiles discovered: 1–4 – stove-tiles of the late 16th – early 17th century; 5–9 – stove-tiles of the first half of the 17th century.

sitaikė ir sveikų plytų. Jos yra 325x145–155x95–100, 245–267x75–80 mm dydžio. Kai kurių mažesnio formato plytų galai specialiai įstrižai nukapoti. Kelios plytos, kurių dydis yra 270x105x85 ir 245x112x12 mm, perdegusios iki juodumo ir, matyt, buvo skirtos apdailai. Taip pat griuvenose buvo ir dviejų tipų plokštinės čerpės apvaliais ir stačiakampį liežuvėlį turinčiais galais. Čerpių plotis – 175–180 mm, storis – apie 25 mm.

Nuo užpylimo sluoksnio paviršiaus buvo sumūryti medinio pastato pamatėliai, esantys perkasos ŠV kampe. Pastatas stovėjo šonu (?) prie pilies P sienos, jo Š pusė nutolusi 6,8 m atstumu nuo jos. R siena yra apie 7 m į V nuo pilies PR bokšto ir P sienos kampo. Pamatas yra 35 cm pločio, mūrytas iš įvairaus dydžio plytų duženų ir lauko riedulių. Nugriovus pastatą virš jo susiklostė tamsiai pilko su griuvenomis juodžemio sluoksnis, o jo P pusėje buvo iškasta apie 1 m pločio ir apie 40 cm gylio duobė, užpildyta juodžemiu su griuvenomis, kaulų nuolaužomis. Joje buvo rasta plokštinių koklių, buitinės keramikos šukių ir daug įvairios paskirties metalinių dirbinių bei jų nuolaužų. Plokštiniai kokliai puošti stilizuotu augaliniu ir zoomorfiniu ornamentu, neglazūruoti ir glazūruoti žalia glazūra (67 pav.). Išskirtinas herbinio koklio fragmentas, tačiau jo priklausomybės iš rastos dalies nustatyti negalima. Vienas karnizinis koklis puoštas stovinčio liūto figūra, jo fonas mėlynas, ornamentas baltas ar gelsvas. Dalis koklių datuojami XVI a. pabaiga – XVII a. pradžia, dalis – XVII a. pirmąja puse.

Buitinę keramiką sudaro žiestų žaliai ir gelsvai glazūruotų puodynių, lipdytų virimo puodų, dubens, žaliai glazūruotų keptuvių ir lėkščių šukės. Išskirtina keptuvės rankenėlė, kurios lūžio ar pjovimo vieta buvo nudailinta, galbūt rankenėlė naudota kaip šachmatas (?).

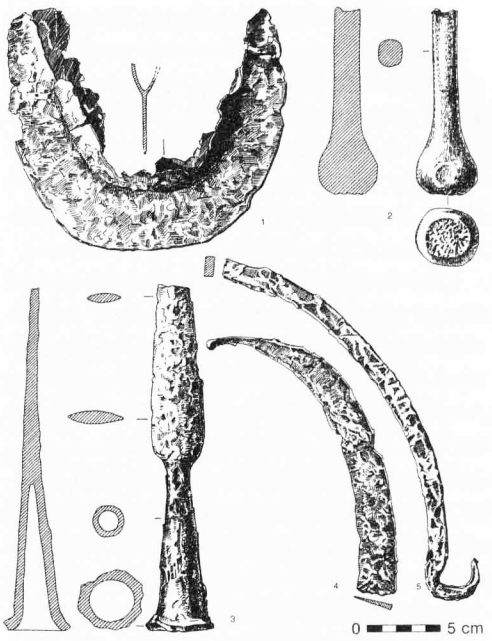

68 pav. XVI–XVII a. metaliniai dirbiniai: 1 – medinio kastuvo apkaustas, 2 – grūstuvas (?), 3 – ietigalis, 4 – pjautuvas, 5 – kibiro ar katilo rankena. *V. Trečiokienės pieš.*
Fig. 68. Metal items of the 16th – 17th century: 1 – an iron blade of a wooden spade, 2 – a pestle (?), 3 – a spearhead, 4 – a sickle, 5 – a bucket or a cauldron bow.

Duobėje buvo sumesti du ietigaliai, iš kurių vienas beveik sveikas (68:3 pav.), kito rastas tik kotas ir dalis plunksnos. Taip pat rastas pistoleto vamzdis, medinio kastuvo apkaustas (68:1 pav.), pjautuvo (68:4 pav.), kibiro ar katilo rankenos (68:5 pav.) dalys. Kitus geležinius dirbinius sudaro du neaiškios paskirties labai paveikti korozijos apkaustai, ratlankio dalis, bato pasagė-

lė su trimis tvirtinimo smaigais. Kaip išskirtinį radinį reiktų paminėti bronzinį ar žalvarinį dirbinį primenantį grūstuvą ar net varpo skambalą (68:2 pav.). Radiniai datuojami XVI–XVII a. riba arba pirmuoju XVII a. ketvirčiu. Viršutiniai sluoksniai susidarė pilies restauracijos ir archeologinių kasinėjimų metu.

Pirmosios pilies mūrai. Pirmoji mūrinė Kauno pilis buvo pradėta statyti nuo neįtvirtintos gyvenvietės kultūrinio sluoksnio paviršiaus, kurio H_{abs} yra 26,40 m. Pilies P sienos pamatams buvo iškasta apie 90–95 cm gylio duobė stačiais šlaitais. Pamatų apačia yra H_{abs} 25,50–25,55 m lygyje. Pamatai sumūryti iš lauko riedulių, krautų netaisyklingomis eilėmis, rištų baltu riebiu kalkių skiediniu, kuriame kai kur matosi plytų nuoskalos. Aiškesnio pamatų praplatinimo, skyrusio pamatus nuo pilies sienos, nepastebėta.

Pirmosios pilies sienos, matuojant nuo buvusio kiemo paviršiaus, išliko iki 100–200 cm aukščio. Jos mūrytos iš labai įvairaus dydžio lauko riedulių, kurių didžiausi siekia 35x50, 30x55, 45x30 cm. Mūrijant sienas nebuvo laikomasi labai taisyklingų lauko riedulių eilių, o didesni tarpai tarp riedulių ir jų eilių buvo užkaišyti mažesniais akmenimis ar jų skalda ir užglaistyti baltu riebiu kalkių skiediniu. Plytų sienos mūre nepastebėta, tik kai kur kalkių skiedinio paviršiuje matosi smulkių plytų nuoskalų ir jų trupinių. Pilies siena neapdegusi, kalkių skiedinio glaistymas beveik visiškai išlikęs.

Antros pilies mūrai. Iš antros pilies perkasoje išliko tik jos pamatai, sumūryti tiesiai ant išlikusio pirmo pilies sienų paviršiaus. Pačių antros pilies sienų perkasoje neišliko arba jos buvo rekonstruotos pilį restauruojant. Pilies pamatai mūryti sukraunant į iškastą tranšėją lauko riedulius, plytų laužą ir naudojant daug riebaus balto kalkių skiedinio, kuriame yra atsispaudę ir prilipę perdegusio molio gabaliukai, rodantys, kad pamatų tranšėja perkasė medinių–molinių įtvirtinimų sluoksnius. Lauko riedulių dydis nėra visiškai aiškus, nes pamatų paviršiuje dažniausia kyšo tik jų dalis. Mūro išklotinės 1–5 m pamatuose sumūryta daug plytų, kurių dalis išlyginant mūrą buvo sumūrytos dedant jas ant šono. Naudotos gana vienodos 315–320x140–150x140–150 mm dydžio plytos. Mūrų išklotinės 3,4–8 m išliko pamatų praplatinimas, kurio viršutinė dalis sukrėsta naudojant tik kalkių skiedinį ir smulkias plytų nuoskalas. Pamatų praplatinimas rodytų, kad antrosios pilies kiemo paviršius statybos metu buvo H_{abs} 28,50 m lygyje.

Restauruojant pilį nuo antrosios pilies pamatų praplatinimo iki buvusio žemės paviršiaus siena buvo sumūryta vien iš plytų, o aukščiau restauruojama pilies siena itin taisyklingai sumūryta iš beveik vienodų lauko riedulių, tarpus ir eiles išlyginant plytomis.

Rastų kaulų osteologiniai tyrinėjimai. Gyvūnų kaulų buvo rasta pirmos Kauno pilies kiemo paviršiuje, antros pilies šiukšlių duobėje ir XVII a. pradžios duobėje. Kaulų osteologinius tyrinėjimus atliko Lietuvos veterinarijos akademijos dr. L. Daugnora.

Pirmosios pilies kiemo paviršiuje buvo rasti 3 tauro / stumbro kojų kaulai, briedžio plaštakos kaulas, 1 galvijo dantis bei nenustatytas slankstelio diskas.

Antrosios pilies šiukšlių duobės sluoksniuose surinkti 292 gyvūnų kaulai. Nenustatyta, kieno yra 81 kaulas, kurių dauguma – šonkaulių nuoskalos ir stuburo slanksteliai.

Iš 211 nustatytos priklausomybės kaulų

186 kaulai yra naminių gyvūnų (88,15%). Iš jų galvijų – 93 kaulai (50%), 40 avių / ožkų (21,50%), 27 kiaulių (14,51%), 18 arklių (9,67%). Vienas šuns kaulas (0,53%), 7 vištų (3,76%). Dviejų gyvulių kauluose rastos patologijos žymės, rodančios, kad buvo skerdžiami ir sirgę gyvuliai. Taip pat ant dalies kaulų ir šonkaulių pastebėtos kirčių žymės.

Rasti 25 laukinių gyvūnų kaulai. Briedžiams priskirta 16 kaulų, meškai – 2, lydekai – 1, graužikams (graužikui) – 6 kaulai.

Iš XVII a. pradžios duobėje rastų 16 kaulų 9 buvo kiaulių, 2 galvijų, 2 vištų. Trijų kaulų priklausomybė nenustatyta.

Jau XV a. viduryje – antroje pusėje pagrindinę maistui skirtų gyvūnų dalį sudarė naminiai gyvūnai ir paukščiai, sumedžiotų gyvūnų dalis siekia tik apie 12%. Nors pirmosios pilies kiemo paviršiuje rasti kaulai daugiausia buvo laukinių gyvūnų, tačiau pagal tuos kelis rastus kaulus apibendrinančių išvadų šiuo metu daryti negalima.

SOUTH-EASTERN CORNER OF THE KAUNAS CASTLE YARD

In 2005 in the SE corner of the Kaunas Castle inner yard an area of 62 m^2 was investigated. Horizon of the cultural layer of an unfortified settlement, preceding the Kaunas Castle, the first castle horizon (wooden-and-clay fortifications) and the second castle horizon were discovered. The cultural layer was up to 4.3 m thick. On the horizon of the wooden-and-clay fortifications remains of a dugout building were discovered. On the horizon of the second castle a garbage pit of the second half of the 15th century and foundation of a wooden building of the edge of 16th – 17th century were discovered. The archaeological finds included fragments of the 16th – 17th century pottery (Fig. 66) and vessel-shaped and flat stove-tiles (Fig. 67), 2 iron spearheads, a spade blade, a blowpipe of a pistol, heel-plates (Fig. 68).

MEDININKŲ PILIS

Donatas ŽUKAUSKAS

2005 m. Medininkų pilies (Vilniaus r.) (AR 1817) kieme TIM iniciatyva buvo atlikti archeologiniai tyrinėjimai. Archeologinė ekspedicija vyko 2005 m. liepos–rugpjūčio mėnesiais. Tyrimų metu pilies kiemo PV dalyje buvo ištirtos dvi perkasos. Pirmosios perkasos plotas buvo 100 m^2, antrosios – 90 m^2. Bendras ištirtas plotas – 190 m^2. Tarp perkasos 1 ir perkasos 2 buvo palikta 1 m pločio kontrolinė juosta.

Archeologiniai tyrinėjimai Medininkų pilyje atlikti po ilgesnės pertraukos. Jie paskutinį kartą vykdyti 1998 m. Pirmieji archeologiniai tyrimai Medininkų pilyje vyko 1955–1956 ir 1961–1963 m. kartu su konservavimo ir projektavimo darbais. Pastarųjų archeologinių tyrimų, kuriems vadovavo Karolis Mekas, metu buvo rasti pilies R ir V vartai, bokštų liekanos. Dalinai tirtas P ir Š bokštai, antrasis gynybinis griovys (fosa). Tyrimų metu aptiktuose žemiausiuose ir seniausiuose kultūriniuose sluoksniuose rasta XIV a. II pusės – XV a. laikotarpio buitinės keramikos šukių, statybinių medžiagų.

1992 m. Medininkų pilyje tirtas plotas prie įėjimo į P bokštą ir prie P pilies sienos.